

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

PROGRAME ȘCOLARE

EDUCAȚIE MUZICALĂ

CLASELE a V-a – a VI-a

Aprobate prin ordin al ministrului

Nr. 5097 /09.09.2009

București, 2009

NOTĂ DE PREZENTARE

Proces complex și unitar, ce se desfășoară stadial, educația muzicală are drept scop dezvoltarea sensibilității estetice a elevilor, a capacităților de exprimare și receptare muzicală, prin activități practice de cântare (vocală și instrumentală) și prin audiții muzicale.

Documentul de față reprezintă curriculum-ul de educație muzicală pentru clasele a V-a - a VI-a, parte integrantă a parcurșurilor de învățare oferite elevilor în contextul școlarității obligatorii.

Opțiunea pentru acest curriculum a pornit de la premisele următoare:

- imperativele reformei învățământului, racordate la tradițiile învățământului muzical românesc;
- proiectarea curriculum-ului pornind de la finalitățile și obiectivele învățământului;
- centrarea competențelor pe formarea de capacități și atitudini esențiale în formarea personalității;
- necesitatea proiectării concentrice a conținuturilor, asigurând continuitatea și progresia de la o clasă la alta.

În acest context, structura actualului curriculum cuprinde: competențe generale, urmărite pe parcursul întregii etape de școlaritate obligatorie, competențe specifice, exemple de activități de învățare/ conținuturi, sugestii pentru repertoriul de cântece, sugestii pentru audiții muzicale proiectate pentru fiecare clasă, standarde curriculare de performanță.

Sugestiile privind repertoriul de cântece sunt orientative. Repertoriul poate fi extins prin includerea unor cântece populare aparținând zonei folclorice respective.

Dată fiind plaja orară prevăzută în planul cadru (1-2 ore pentru clasele a V-a - a VII-a și 1/2-1 oră pentru clasa a VIII-a), curriculum-ul conține atât competențe specifice și conținuturi obligatorii, care aparțin curriculum-ului nucleu, cât și altele, la decizia școlii, care devin obligatorii atunci când se optează pentru curriculum extins (2 ore pe săptămână la clasele a V-a a VII-a și 1 oră pe săptămână la clasa a VIII-a). Acestea din urmă sunt marcate cu asterisc.

În ceea ce privește distribuția orelor alocate clasei a VIII-a, acestea se pot desfășura fie în alternanță cu orele de educație plastică, fie grupate într-un singur semestru.

NOTĂ: Prezenta programă este valabilă și pentru școlile în care predarea se face în limbi ale minorităților naționale. În lecții se poate include material vocal și instrumental (exemple: reproduceri de cântece și audiții) conform specificului național.

COMPETENȚE GENERALE

1. Dezvoltarea capacităților interpretative (vocale și instrumentale)
2. Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii și formarea unei culturi muzicale
3. Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj muzical
4. Cultivarea sensibilității, a imaginației și a creativității muzicale și artistice

CLASA A V-A

COMPETENȚE GENERALE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE COMPETENȚELOR SPECIFICE

1. Dezvoltarea capacităților interpretative, vocale și instrumentale

<i>Competențe specifice</i>		Exemple de activități/conținuturi
1.1	interpretarea vocală, individuală sau în grup, a unor cântece la unison sau în aranjamente armonico-polifonice simple, respectând indicațiile de interpretare și gestică dirijorală	– exerciții de respirație, emisie, dicție; – exerciții de intonație; – exerciții de frazare; – interpretare vocală la unison; – cântare alternativă, cu ison, în canon; – cântare vocală pe 2 voci; – cântare expresivă, reliefând valențele poetice ale textului;
1.2	acompanierea ritmică a cântecelor interpretate	– acompaniere ritmică, folosind corpul sau diferite obiecte sonore și instrumente de percuție;
1.3	folosirea în mod corect a tehnicii instrumentale specifice anumitor instrumente	– exerciții de tehnică instrumentală (stabilirea tehnicii de mână a claviaturii și de emisie sonoră la diferite instrumente: orgă electronică, fluiet, chitară, block flötte etc.).

2. Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii și formarea unei culturi muzicale

<i>Competențe specifice</i>		Exemple de activități/conținuturi
2.1	audierea cu atenție a lucrărilor muzicale, recunoscând elementele de limbaj învățate	↓ exerciții de reproducere, comparare și recunoaștere a înălțimii și duratei sunetelor muzicale; ↓ audiții muzicale; ↓ prezentarea familiilor de instrumente muzicale; ↓ identificarea timbrului, a tempoului și a nuanțelor;
2.2	compararea fragmentelor audiate, sesizând anumite diferențe sau similitudini	↓ identificarea lucrării muzicale sau a fragmentului audiat;
2.3	exprimarea propriilor impresii privind muzica audiată	↓ dezbateri pe baza biografiei marilor compozitori; ↓ pregătire și participare la concerte; ↓ comentarea impresiilor dobândite în urma participării la concerte.

3. Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj muzical

Competențe specifice	Exemple de activități/conținuturi
*3.1 descifrarea cântecelor scrise în tonalitățile Do major și la minor, utilizând elementele de limbaj învățate ¹	↑ exerciții de intonație; ↓ exerciții de citire și scriere a notelor muzicale;
3.2 identificarea în lucrările interpretate sau audiate elementele de limbaj muzical	↑ citire ritmică; ↑ solfegiere; ↓ exerciții de recunoaștere a înălțimii și duratei sunetelor; ↓ recunoașterea tempoului și a nuanțelor; ↓ exerciții de sesizare a expresivității intervalelor muzicale; ↓ analiza gamelor Do Major și la minor; ↓ audiții muzicale; ↓ concurs: “Recunoaște instrumentul!”; ↓ identificarea structurii cântecelor.

4. Cultivarea sensibilității, a imaginației și a creativității muzicale și artistice

Competențe specifice	Exemple de activități /conținuturi
4.1 participarea afectivă în cântat	↑ interpretare muzicală; ↓ jocuri muzicale;
4.2 improvizația ritmică pe o temă dată	↓ improvizații muzicale utilizând intervalele și formulele ritmice învățate; ↓ organizare de momente artistice, medalioane muzicale, serbări;
4.3 identificarea isonului la o melodie dată	↓ audiții muzicale; ↓ participare la spectacole muzicale; ↓ concursuri cu teme muzicale;
4.4 reprezentarea prin mișcare, vers, culoare, desen, conținutul sugerat de muzică	↓ improvizații de mișcări adecvate unui cântec; ↓ realizare de desene reprezentative pentru lucrările muzicale studiate.

CONȚINUTURI

1. Practica muzicală

Practica vocală:

- deprinderi specifice de cânt: ținuta corporală, respirația, emisia, dicția, articulația
- modalități de cântare: individuală și în grup, în dialog, monodică și *polifonică (cu ison, în canon pe două voci)
- repertoriu de cântece²

Practica instrumentală:³

- deprinderi de tehnică instrumentală
- repertoriu de lucrări instrumentale

¹ Competențele specifice și conținuturile marcate prin asterisc sunt integrate în segmentul “Curriculum la decizia școlii”. Celelalte competențe specifice, activități de învățare și conținuturi constituie segmentul “Curriculum nucleu” definit în calitate de “Curriculum de bază”.

² A se consulta sugestiile pentru repertoriul de cântece.

³ Se recomandă utilizarea instrumentelor de percuție, a celor de suflat (block flötte, fluiere) sau a unor instrumente specifice zonei. Se poate recurge la ajutorul elevilor ce învață instrumente în școlile de artă, cluburi etc.

2. Elemente de limbaj muzical⁴

Melodia:

- sunetele și notele muzicale cuprinse întredol și do2(si do 2) și sol (octava mică) și sol 2 (octava a II-a)
- intervale muzicale
- organizări sonore: tonalitățile Do Major și la minor natural;

Ritmul:

- duratele sunetelor și ale pauzelor muzicale și valorile corespunzătoare (pătrimea, optimea, doimea, nota întreagă, șaisprezecimea)
- punctul de prelungire (doimea, pătrimea și optimea cu punct)
- combinații ritmice cu duratele învățate, în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4

Tempoul: allegro, allegretto, moderato, andante

Nuanțele: piano, forte, mezzoforte, mezzopiano

Timbrul vocal (voci de copii, femei, bărbați) și instrumental (familii de instrumente muzicale)

Structura muzicală a cântecului: strofă, refren, rînd melodic

3. Elemente de cultură muzicală

Date despre lucrările muzicale abordate: titlul, compozitorul, autorul textului, tematica

Compozitori: A. Vivaldi, W.A. Mozart, J. Haydn, L. v. Beethoven, C. Porumbescu, T. Popovici, D.G.

Kiriac

Audiții muzicale⁵

Sugestii pentru repertoriul de cântece⁶

<i>Deșteaptă-te, române!</i>	A. Pann
<i>Tricolorul</i>	C. Porumbescu
<i>Marșul lui Iancu</i>	T. Popovici
<i>Barbu Lăutarul</i>	
<i>Bardul din Mircești</i>	P. Mezetti
<i>Revedere</i>	D.G. Kiriac
<i>La oglindă</i>	T. Popovici
<i>Limba românească</i>	I. Cartu
<i>Sfinte Dumnezeule</i>	melodie tradițională
<i>Prohodul Domnului</i>	melodie tradițională
<i>Hristos a Înviat</i>	melodie tradițională
<i>Fie numele Domnului binecuvântat</i>	Al. Podoleanu
<i>Colinde</i>	populare
<i>Hora mare (Frunză verde de cicoare)</i>	popular
<i>Mândru-i jocul Hațegana</i>	popular
<i>Fata de păstor</i>	T. Teodorescu
<i>Moara</i>	T. Popovici
<i>A ruginit frunza din vii</i>	D.G. Kiriac
<i>Răsună codrul</i>	I.D. Chirescu
<i>Cucule, pasăre sură</i>	I.D. Chirescu
<i>Cântec de primăvară</i>	W.A. Mozart
<i>Copilul și floarea</i>	J. Brahms
<i>Cântecul gamei</i>	R. Rogers

⁴ Conținuturile incluse în acest capitol nu vor constitui subiectul unor lecții teoretice, ci vor fi valorificate ca instrumente pentru analiza lucrărilor muzicale interpretate-audiate.

⁵ A se consulta sugestiile pentru audițiile muzicale.

⁶ La clasele, secțiile, școlile cu predare în limbile minorităților naționale, repertoriul de cântece și audițiile muzicale poate fi completat cu lucrări muzicale aparținând minorității respective.

Sugestii pentru audițiile muzicale⁷

<i>Antologie de folclor (Cântece și jocuri populare)</i>	T. Alexandru
<i>Trompetele răsună</i>	G. Musicescu
<i>La oglindă</i>	T. Popovici
<i>Morarul</i>	D.G. Kiriac
<i>Pe cărare sub un brad</i>	
<i>Imnul eroilor</i>	I.C. Brătianu
<i>Mama</i>	I.D. Chirescu
<i>Rugăciune</i>	I.D. Chirescu
<i>Dorulețul</i>	I.D. Chirescu
<i>Marșul lui Tudor din oratoriul Tudor Vladimirescu</i>	Gh. Dumitrescu
<i>Dans țărănesc</i>	C. Dimitrescu
<i>Baladă pentru vioară și pian</i>	C. Porumbescu
<i>Trei jocuri românești</i>	P. Constantinescu
<i>Dansuri românești</i>	B. Bartok
<i>Cântec de leagăn</i>	W.A. Mozart
<i>Repetiție de concert</i>	W.A. Mozart
<i>Mica serenadă</i>	W.A. Mozart
<i>Alla Turca din Sonata pentru pian în La major nr. 11</i>	W.A. Mozart
<i>Anotimpurile</i>	A. Vivaldi

⁷ La clasele, secțiile, școlile cu predare în limbile minorităților naționale repertoriul de cântece și audițiile muzicale poate fi completat cu lucrări muzicale aparținând minorității respective.

CLASA A VI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE COMPETENȚELOR SPECIFICE

1. Dezvoltarea capacităților interpretative, vocale și instrumentale

Competențe specifice	Exemple de activități/conținuturi
1.1 interpretarea vocală, fluentă și expresivă, la unison și în diferite aranjamente armonico-polifonice, cântece aparținând diferitelor tipuri de muzică	↑ exerciții de cultură vocală (respirație, emisie, frazare, dicție); ↓ interpretare vocală la unison, individuală sau în grup; ↑ interpretare vocală pe două voci (în canon sau armonică);
1.2 îmbogățirea cântării vocală cu intervenții instrumentale	↑ concursuri de interpretare; ↓ intervenții instrumentale cu caracter de improvizație;
1.3 interpretarea instrumentală a melodiilor învățate vocal	↓ exerciții de tehnică instrumentală.

2. Dezvoltarea capacității de receptare a muzicii și formarea unei culturi muzicale

Competențe specifice	Exemple de activități /conținuturi
2.1 audierea cu interes a unor lucrări muzicale de diferite genuri, sesizând expresivitatea elementelor de limbaj muzical	↑ audiții muzicale; ↓ comentarea lucrărilor audiate; ↓ dezbateri pe tema lucrărilor muzicale audiate; ↓ concursuri de recunoaștere a temelor muzicale caracteristice;
2.2 sesizarea apariției temelor caracteristice în discursul muzical și fredonarea acestora	↑ exerciții și concursuri de recunoaștere a lucrărilor muzicale;
2.3 recunoașterea unor lucrări muzicale, identificând tipul de muzică și autorul lor	↓ identificarea tipului de muzică; ↓ audiere de emisiuni muzicale radio;
2.4 exprimarea preferințelor muzicale, argumentându-le	↓ vizionarea de emisiuni sau filme muzicale TV; ↓ participare la concerte; ↓ comentarea lucrărilor muzicale audiate.

3. Cunoașterea și utilizarea elementelor de limbaj muzical

Competențe specifice	Exemple de activități/conținuturi
*3.1 descifarea cântecelor scrise în tonalități majore și minore cu o alterație la cheie	↑ exerciții de citire ritmică și melodică; ↓ solfegiere; ↓ construire după model a gamelor majore și minore cu o alterație la cheie;
3.2 identificarea și *redarea formulelor ritmice învățate	↓ *exerciții de recunoaștere (dictee ritmice-muzicale);
3.3 diferențierea în audiție a caracterului major sau minor al tonalităților învățate	↑ audiții muzicale;
3.4 identificarea în lucrările audiate teme muzicale și analizarea structurii acestora	↑ exerciții de delimitare a temei muzicale și de determinare a elementelor ei componente; ↓ identificarea temelor muzicale în lucrările audiate.

4. Cultivarea sensibilității, a imaginației și a creativității muzicale/ artistice

	Competențe specifice	Exemple de activități/conținuturi
4.1	cântarea nuanțată, corelând interpretarea cu mesajul ce trebuie transmis	↑ interpretare muzicală; ↑ exerciții și jocuri muzicale;
4.2	diversificarea și îmbogățirea interpretării muzicale	↑ exerciții de continuare a unei linii melodice începute pe un text dat; ↑ construire de teme muzicale pornind de la un motiv dat; ↑ concepere de programe artistice;
4.3	sesizarea momentelor de intervenție instrumentală în cadrul unei cântări vocale	↑ audiții muzicale; ↑ jocuri muzicale;
4.4	valorificarea aptitudinilor muzicale ca interpret	↑ participarea la pregătirea și susținerea unor serbări muzicale, serate sau momente muzicale.

CONȚINUTURI

1. Practica muzicală

Practica vocală

- deprinderi specifice de cânt
- cântarea monodică și **polifonică (cu ison, în canon pe două voci, armonică pe două voci)*
- repertoriu de cântece⁸

Practica instrumentală:

- deprinderi de tehnică instrumentală
- repertoriu de lucrări instrumentale

2. Elemente de limbaj muzical

Melodia:

- modificarea înălțimilor sunetelor prin semnele de alterație
- organizări sonore: tonalitățile Sol Major, mi minor, Fa Major, re minor

Ritmul:

- combinații ritmice în măsurile de 2/4, 3/4, 4/4 (actualizare)
- sincopa
- contratimpul

Tempoul: accelerarea și răzirea mișcării (accelerando și rallentando)

Nuanțele: crescendo și decrescendo

Timbrul:

- formații vocale: corul de voci egale și mixt
- formații instrumentale: orchestra de muzică simfonică

Elemente de structură:

- tema muzicală
- forma mono-, bi- și tripartită

⁸ A se consulta sugestiile pentru repertoriul de cântece.

* Competetele specifice, activitățile / conținuturile marcate prin asterisc sunt integrate în segmentul "Curriculum la decizia școlii".

⁹ Acest conținut va fi abordat sub aspect practic, prin cântări specifice.

3. Elemente de cultură muzicală

Tipuri de muzică și genuri reprezentative:

- muzica populară: cântecul propriu-zis, cântecul de joc și melodia instrumentală de joc
- *muzica religioasă⁹
- creații muzicale culte: miniatura instrumentală, suita, rapsodia
- muzică de divertisment: valsul, tangoul, blues-ul, muzica folk

Compozitori: G.F. Händel, Fr. Schubert, R. Schumann, Fr. Chopin, J. Strauss, G. Bizet, Gh. Cucu, Gh.

Dima, G. Musicescu, G. Enescu

Audiții muzicale¹⁰

Sugestii pentru repertoriul de cântece¹¹

<i>Deșteaptă-te, române!</i>	după A. Pann
<i>Pe-al nostru steag</i>	C. Porumbescu
<i>Hora Unirii</i>	Al. Flechtenmacher
<i>Biruitorii</i>	
<i>Trompetele răsună</i>	G. Musicescu
<i>Ca o zi de primăvară</i>	G. Musicescu
<i>Stejarul</i>	G. Musicescu
<i>Plaiuri părintești</i>	L. Profeta
<i>S-a dus cucul de pe-aici</i>	popular
<i>Pitpalacul</i>	N. Oancea
<i>Pe lângă plopii fără soț</i>	G. Șerban
<i>Ciobănaș cu trei sute de oi</i>	popular
<i>Pe cărare sub un brad</i>	D.G. Kiriac
<i>Primăvara</i>	P. Ciorogariu
<i>Coborâi din deal în vale</i>	popular
<i>Veniți să ne închinăm</i>	cântare bisericească
<i>Hristos a înviat</i>	G. Musicescu
<i>Cu noi este Dumnezeu</i>	cântare bisericească
<i>Colinde</i>	populare
<i>Oda bucuriei</i>	L. van Beethoven
<i>Teiul</i>	Fr. Schubert
<i>Cântec de leagăn</i>	Fr. Schubert
<i>Păstrăvul</i>	Fr. Schubert
<i>Ave Maria</i>	Fr. Schubert

⁹ Acest conținut va fi abordat sub aspect practic, prin cântări specifice.

¹⁰ A se consulta repertoriul de audiții muzicale.

¹¹ La clasele, secțiile, școlile cu predare în limbile minorităților naționale, repertoriul de cântece și audițiile muzicale poate fi completat cu lucrări muzicale aparținând minorității respective.

Sugestii pentru audițiile muzicale¹²

<i>Miluiеște-mă, Dumnezeu</i>	Gh. Cucu
<i>Haz de necaz</i>	Gh. Cucu
<i>Miniaturi pentru pian</i>	S. Drăgoi
<i>Brăul amestecat</i>	Pr. Vlaiculescu
<i>Menuet</i>	L. Boccherini
<i>Căntece fără cuvinte</i>	F.M. Bartholdy
<i>Für Elise</i>	L. van Beethoven
<i>Contradansuri</i>	L. van Beethoven
<i>Valsuri</i>	J. Brahms
<i>Dansuri ungare</i>	J. Brahms
<i>Vals brillant</i>	Fr. Chopin
<i>Humoreska</i>	A. Dvorak
<i>Valsuri</i>	J. Strauss
<i>Impromptu-uri</i> Fr. Schubert	
<i>Momente muzicale</i>	Fr. Schubert
<i>Păstrăvul</i>	Fr. Schubert
<i>Lacul lebedelor</i> (fragmente)	P.I. Ceaikovski
<i>Spărgătorul de nuci</i>	P.I. Ceaikovski
<i>Bolero</i>	M. Ravel
<i>Dans spaniol</i>	E. Granados
<i>Badinerie din Suita 2 în si minor pentru orchestră</i>	J.S. Bach
<i>Visare</i>	R. Schumann
<i>Suita Muzica apelor</i> (fragmente)	G.Fr. Händel
<i>Rapsodia albastră</i>	G. Gershwin
<i>Suita I, partea I, Imaginile dimineții</i>	E. Grieg
<i>Suita a II-a Peer Gynt</i> (fragment)	E. Grieg
<i>Tablouri dintr-o expoziție</i>	M. Mussorgski
<i>Messias</i>	G.Fr. Händel
<i>Rapsodia română nr. 1 și nr. 2</i>	G. Enescu
<i>Suita Impresii din copilărie</i>	G. Enescu
<i>Poema română</i>	G. Enescu
<i>Suita La seceriș</i>	T. Brediceanu
<i>Suita În Munții Apuseni</i>	M. Negrea

¹² La clasele, secțiile, școlile cu predare în limbile minorităților naționale, repertoriul de cântece și audițiile muzicale poate fi completat cu lucrări muzicale aparținând minorității respective.